

DATUM: 29. 7. 2024

MÍSTO: Café Kaprál

ÚČASTNÍCI: 8 zástupců z příspěvkových organizací, nakladatelství, nezávislých brněnských kulturních organizací i dramaturgické rady Café Kaprál

---

Zápis z tematické skupiny Literatura

PROGRAM

1. VÝZVY, PROBLÉMY A BARIÉRY
2. POTENCIÁL LITERATURY
3. DATA A PRŮZKUMY
4. KOMUNIKAČNÍ KANÁLY
5. KULTURNÍ INFRASTRUKTURA
6. TRENDY A INSPIRACE
7. SPOLUPRÁCE ORGANIZACÍ

1. Jaké jsou podle vás hlavní výzvy, problémy a bariéry kterým čelí literární obec?

Nedostatek financí.

- Velká fluktuace – velký odliv knihovníků, jelikož práce je hodně a za málo peněz.
- Skončilo financování z ministerských grantů, kdy město nedokáže sanovat všechny tyto potřeby. Zejména citelné je to u mezinárodní spolupráce, která je přitom v oblasti literatury podstatná.

V rámci dotačního systému v oblasti kultury je třeba si dát pozor na zpětnou vazbu od hodnotících komisí. Některé ze zdůvodnění neodpovídají reálnému stavu věci, žadatelé vnímají ve zdůvodnění hledání důvodů, proč projekt nebyl podpořen. Pokud se nevejde projekt v rámci dotačního řízení do podpory skrze jeho finanční nákladnost, ocenili by tuto zpětnou vazbu žadatelé více než např. obecné fráze a zpochybňování kvality jinak úspěšného žadatele.

Potřebná by byla i jednotná a pro kulturní a kreativní scénu srozumitelná brněnská kulturní a marketingová strategie.

Přítomným by se líbil brand „Brno město literatury“, chybí jim jednotný marketing vedený z pozice města. Není jednotná platforma pro strategie a koncepční dokumenty.

Jako příklad byl uveden nekonceptní přístup ve věci festivalu Kniha Brno vs Knihy v Brně, kdy místní projekt organizovaný Masarykovou univerzitou nebyl prostřednictvím dotací v oblasti kultury a marketingově podpořen, ale komerční soukromý pořadatel ze strany Kanceláře marketingu a cestovního ruchu MMB ano. Obě akce se navíc konají ve stejném měsíci. Festival organizovaný univerzitou je vnímán literární obcí jako velmi dobrý, není potřeba jej nahrazovat jinými pořadateli.

Problémem je tak v očích odborné veřejnosti nedostatečná koordinace – individuální dotace navíc nevidí odborníci, kteří by k nim poskytli adekvátní odbornou zpětnou vazbu.

2. Jaký potenciál vidíte v oblasti literatury v Brně a jak by se dal městem více podpořit? (v rámci trendu a inovace, exportu, propagace ad.)

Chybí žánrový informační a komunikační kanál fungující nejlépe pod městem Brnem, a to i s koordinátorem. V oblasti literatury neexistuje specializovaná platforma, která by shromáždila potřebný souhrn informací o brněnské literární obci. TIC by mohl být marketingovou platformou která sjednotí výstupy za město.

Citelná je nedostatečná koordinace mezi jednotlivými subjekty, které to samy neumí. Ocenili by například pomoc s navázáním kontaktu a rozvojem komunikace s univerzitami.

Nevyužitý potenciál a určitá nekoncepčnost je vnímána i v rámci významných výročí, událostí a dalších silných témat jako např. Skácel narozineniny či silná jména jako Kundera, Janáček, Robert Musil, Bohumil Hrabal apod. Přitom je zde potenciál, aby se tato témata dala pojmut jako klíčová i v rámci spolupráce kulturní scény. Takto oblast literatury k propagaci využívá jen vlastní okruhy a náhodné kontakty. Jednotná linka klíčového tématu a současně možnost balíčku marketingové podpory ze strany města při poskytnutí dotace by propagaci velmi pomohly.

Literární turistika tu přitom je... Za zmínku stojí například Musilův dům na Jaselské. Brno má v literárních osobách obrovský potenciál, který ale nevyužívá dostatečně. Jsou s ním spojeny osobnosti jako Bohumil Hrabal, Robert Musil, Milan Kundera, aj.

Zajímavé by v tomto ohledu mohly být literární stezky – mapa s místy. V rámci nich se dají pustit také texty do veřejného prostoru - jsou digitalizované. Posílení by si zasloužily i komentované procházky, přítomní vnímají chybějící možnost prohlídek prostor. Uvítali by i větší propagaci poesiomatů a obecně viditelných děl.

V oblasti literatury je mezinárodní spolupráce důležitá a Brno má potenciál coby rezidenční destinace. Moravská zemská knihovna například spolupracuje s partnerským městem Brna Lipskem na rezidenčních pobytech, aktuálně se řeší i spolupráce s francouzskými partnery. Zájem o Brno je v oblasti literatury i ze strany partnerského města Debrecín. Vše je ale také o kapacitách a o tom, zda je dostupný rezidenční byt. Mimo zahraniční spolupráci by byly zajímavé i tuzemské rezidence. Potenciální problém je s tím, že si musí spisovatelé, které mnohdy neživí jen psaní díla, vzít třeba měsíc dovolené.

Stáže v oblasti literatury fungují. V rámci scény si je dokáží zájemci obstarat sami, aniž by potřebovali zapojení někoho mimo literární scénu.

Databáze kontaktů nebo služeb potřeba není.

3. Máte k dispozici přehledy nebo průzkumy čtenářů? Pracujete s nimi?

V oblasti literatury přítomní běžně zpracovávají vše, co umožňuje datový systém, a pracují s tím. Nad rámec celostátních statistik probíhají i složitější průzkumy regionálního nebo lokálního charakteru. S těmito daty si tak vystačí.

Stejně tak nové trendy a inovace nejsou problém, knihovny jsou v tomto ohledu velmi adaptabilní. Například využívají i IT systém pro překlad knih v cizím jazyce do zvukových stop. Naopak je v tom určitý potenciál. Knihovny se proměňují v informační centra.

Online přenosy a podobné formáty přitom nikdy nenahradí přímý kontakt s autorem.

4. Jak může město lépe komunikovat se spisovateli i nakladatelstvími aby získalo jejich názory a zapojilo je do aktivního procesu plánování?

V rámci otázky komunikace se v diskusi rozvinuly podněty pro gotobno.cz a newsletter Kultura Brno.

Portál gotobno.cz pro prezentaci akcí sice lze využívat pro bezplatnou propagaci akcí, ale zcela zde chybí zařazení pod literární akce. Zadávání programu pak přítomní vnímají jako technicky složitější. Jako neefektivní přitom zmiňují hlavně závislost na cizím lidském faktoru a jeho schvalování při zadávání změn. Uvítali by, kdyby a priori proběhlo ověření autora/zveřejňujícího subjektu, který by pak měl větší svobodu ve zveřejňování. Rozumí i potřebě kontroly obsahu, ale ta se dá vyřešit jinak. Současně by přítomní uvítali i nějakou zpětnou vazbu v tom, kdo informace prostřednictvím tohoto

kanálů odebírá, kolik lidí projeví zájem o jejich akce, apod. Na gotobno.cz zcela chybí filtr a zařazení jako literární akce.

Přítomným chybí i jednotné centralizované informace od města, kdy ale vyšlo najevo, že neví o existenci newsletteru Kultura Brno, který tyto informace obsahuje. Odbor kultury by se tak měl zaměřit na větší propagaci newsletteru.

V Brně je nabídka bohatá a zajímavá, ale neumí se s tím koncepčně a marketingově pracovat. Každý s tím bojuje sám za sebe (Větrné mlýny, HOST). Role koordinátora ideálně za město nebo TIC BRNO by situaci velmi pomohla.

5. Vnímáte v oblasti literatury v Brně dostatečnou infrastrukturu potřebnou pro vznik, prezentaci či prodej literárních děl?

Velmi se osvědčil projekt Café Kaprál, který funguje na komorní akce velmi dobře. Občas ještě v rámci literárních akcí přítomní využívají prostor Martinusu.

Hledají ale neustále nové prostory. Na akce menšího formátu pro kapacitu cca 100-200 osob, v centru spíše reprezentativní (dobrý prostor za dobrou cenu). V oblasti literatury hraje lokalita centra roli. Špatně se jim natahují lidi mimo centrum. Potenciál v tomto může být například spolupráce scény s kulturním centrem CO.LABS po jeho rekonstrukci nebo KUMST.

V Brně chybí prostor, ideálně v centru města, kde by se prodávaly knihy pouze z brněnských nakladatelství. Nešťastné je zavření knihkupectví Academia.

6. Víte o nějakém inspirativním příkladu z jiného měst / země, který by dle vás mělo město Brno v oblasti literatury využít při tvorbě nové Strategie KKO?

Příkladem dobré praxe by mohla být města:

- Vratislav – město literatury, kalendář literárních akcí na celý rok, literární dům
- St. Pölten – literární dům
- Joyce, Dublin – brand města literatury

7. Jak vnímáte v oblasti literatury mezi-institucionální a mezioborovou spolupráci? Jakou roli hrají univerzity v brněnském literárním prostoru?

Mezi subjekty spolupráce je. Přes spolky mnohdy mají za městské prostory levnější pronájem. Brno je malé - vše se řeší po telefonu. Je to hodně o osobních vazbách.

Spolupráce s univerzitami – bylo by hezké mít aktivnější pedagogy, kteří by navštěvovali se studenty organizace a jejich akce - vybírají si, nabídka je velká.

Problém přítom není s množstvím absolventů škol. U mladých spisovatelů spíše přítomní vnímají mnohdy problém s kvalitou děl nebo také zpochybňováním schopnosti nakladatelství.

ZÁVĚR

Celkově z diskuse vplynuly tyto hlavní bariéry:

- 1) nedostatek financí

- 2) chybějící jednotná platforma a marketingová podpora
- 3) nedostatečná komunikace mezi literární scénou a městem – nedostatečná informovanost literárního sektoru a nejasná koncepce a koordinace města
- 4) vhodné prostory pro akce s kapacitou 100-200 osob

Potřeba navýšení financí pro nezávislé brněnské kulturní organizace rezonuje nejen v rámci literární scény.

Současně literární scéna vnímá potřebu většího zapojení města v oblasti marketingové podpory a koordinace. V rámci této problematiky byla zdůrazňována zejména potřeba jednotné platformy pro literaturu, která bude předmětem jednání mezi Odborem kultury MMB a TIC BRNO, p.o.

V neposlední řadě se projevila nízká informovanost o nástrojích podpory brněnské kulturní scény ze strany města, kterou by mohli mimo jiné zlepšit plánované pravidelné workshopy, které Odbor kultury MMB chystá ve spolupráci s Odborem strategického rozvoje a spolupráce MMB, TIC BRNO, p.o., Odborem památkové péče MMB a Odborem zahraničních vztahů MMB.